

SFIR
Svenska Föreningen för Immaterialrätt

Utrikesdepartement
Enheten för internationell handelspolitik och
EU:s inre marknad
103 39 Stockholm

UD2018/09107/HI

**Remiss av Promemoria om genomförande av EU:s geoblockeringsförordning,
Ds 2018:24**

Svenska föreningen för Immaterialrätt (SFIR) har beretts tillfälle att yttra sig över departementspromemorian Genomförande av EU:s geoblockeringsförordning (Ds 2018:24). SFIR ska enligt sina stadgar bidra till en ändamålsenlig och enhetlig utveckling av lagstiftning och rättstillämpning på immaterialrättsområden, såväl i Sverige och de övriga nordiska länderna som på det europeiska och internationella planet. SFIR ska också främja intresset för och kunskapen om immateriellt rättsskydd.

SFIR svarar därför på den remitterade departementspromemorian ur huvudsakligen ett immaterialrättsligt perspektiv och begränsar sina synpunkter till den del som berör sanktionsavgiften för överträdelse av förbudet att blockera eller begränsa åtkomst till onlinegränssnitt (promemorians avsnitt 6.3.1), förfarandet för påförande av sanktionsavgift (avsnitt 6.3.2) och sanktionsavgiftens storlek (avsnitt 6.3.3). SFIR har i ett tidigare remissvar den 30 juni 2016 lämnat synpunkter på förslag till Europaparlamentets och rådets förordning om åtgärder mot geoblockering och andra former av diskriminering på grund av kundernas nationalitet, bosättningsort eller etableringsort på den inre marknaden och om ändring av förordning (EG) nr 2006/2004 och direktiv 2009/22/EG, KOM (2016) 289 slutlig (dnr UD2016/10234/HI).

Enligt artikel 7.2 av EU:s geoblockeringsförordning ska medlemsstaterna fastställa regler om tillämpliga åtgärder vid överträdelse av förordningens bestämmelser. SFIR instämmer i departementets bedömning att ett system med prövning av uppsåt och oaktsamhet är att föredra framför ett system med strikt ansvar (avsnitt 6.3.1). SFIR instämmer också i departementets uttalanden att det kan finnas flera olika omständigheter som gör att en sanktionsavgift inte ska påföras och en näringsidkare kan bryta mot förbudet trots att denne har vidtagit rimliga försiktighetsmått (s. 32). Som SFIR har påpekat i sitt tidigare remissvar kan det vara svårbedömt för en näringsidkare som vill undvika att göra intrång i immaterialrätter i andra länder, och därför överväger att blockera eller omdirigera kunder från vissa länder, om sådana åtgärder kan anses vara ”nödvändiga” enligt förordningen. Vidare kan det vara svårt för en sådan näringsidkare att avgöra vad som är en ”tydlig och specifik förklaring” i den mening som avses enligt artikel 3.3 i förordningen. Hänsyn bör tas till dessa omständigheter vid frågan om huruvida en näringsidkare har begått en överträdelse uppsåtligt eller oaktsamt och därmed om ansvar ska utdömas.

SFIR
Svenska Föreningen för Immaterialrätt

Beträffande förfarandet för påförandet av sanktionsavgift (avsnitt 6.3.2) anser SFIR att det bör övervägas om patent- och marknadsdomstolarna snarare än allmänna förvaltningsdomstolar kan vara bäst lämpade för att pröva påförandet av sanktionsavgift för överträdelse av artiklarna 3–5 i förordningen.

I artikel 3.1 anges att en näringsidkare, genom användning av tekniska åtgärder eller på annat sätt, inte får blockera eller begränsa en kunds åtkomst till sitt onlinegränssnitt av skäl som rör kundens nationalitet, bosättningsort eller etableringsort. Enligt artikel 3.3 ska ett sådant förbud däremot inte tillämpas om blockeringen eller begränsningen av åtkomst eller omdirigeringen är nödvändig för att säkerställa efterlevnad av ett rättsligt krav som näringsidkarens verksamhet omfattas av. Då en åtgärd (blockering) används av en näringsidkare för att undvika att denne begår intrång i immaterialrätter i andra länder kommer den domstol som prövar frågor om påförande av sanktionsavgift som sagt att behöva ta ställning till om åtgärden varit nödvändig för att undvika ett immaterialrättsintrång (dvs. om åtgärden är nödvändig för att säkerställa efterlevnad med rättsliga krav i medlemsstaternas lag). Patent- och marknadsdomstolarna, som bl.a. handlägger immaterialrättsliga mål och ärenden, kan därför anses särskilt lämpade för att hantera denna typ av frågor.

Enligt SFIR företer vidare en näringsidkares tillämpning av förfaranden eller avtalsvillkor som omfattas av förbud enligt geoblockeringsförordningen likheter med måltyper som idag prövas i patent- och marknadsdomstolarna. Patent- och marknadsdomstolarnas prövning enligt avtalsvillkorlagarna¹ rör näringsidkares tillämpning av oskäligen standardvillkor i förhållande till näringsidkare respektive konsumenter. I förhållande till konsumenter är bestämmelserna tillämpliga på avtalsvillkor som näringsidkare använder då de erbjuder varor, tjänster eller andra nyttigheter till konsumenter (1 § AVLK). Geoblockeringsförordningen avser bl.a. förbud mot tillämpningen av olika allmänna villkor för åtkomst till sina varor eller tjänster på grund av en kunds nationalitet, bosättningsort eller etableringsort (artikel 4) eller villkor som rör en betalningstransaktion (artikel 5). Som exempel på överträdelser som kan komma i fråga nämns i promemorian att en näringsidkare i strid med artikel 3, 4 eller 5 har blockerat eller begränsat åtkomst till sin webbplats, tar ut ett högre pris på sin vara på grund av var kunden bor, eller inte accepterar kundens betalkort eftersom det är utfärdat i ett visst land inom EU (s. 31 i promemorian). Det kan vidare noteras att rätten att inte bli omotiverat geoblockerad eller på annat sätt diskriminerad enligt artiklarna 3–5 avser två kundgrupper, dels kunder som är konsumenter, dels kunder som är företag och för slutanvändning tar emot en tjänst eller köper en vara (s. 29 i promemorian).

Skälet till att just allmän förvaltningsdomstol föreslås pröva frågor om påförande av sanktionsavgift är enligt promemorian att förvaltningsdomstolar är bekanta med att pröva avgiftsfrågor (s. 33 i promemorian). I det sammanhanget ska framhållas att även patent- och marknadsdomstolarna prövar utdömande av sanktionsavgifter i form av exempelvis

---

¹ Lag (1984:292) om avtalsvillkor mellan näringsidkare respektive lag (1994:1512) om avtalsvillkor i konsumentförhållanden, AVLK. Se även 1 kap. 4 § punkt 3 i lagen (2016:188) om patent- och marknadsdomstolar.

SFIR
Svenska Föreningen för Immaterialrätt

marknadsstörningsavgift enligt marknadsföringslagen (2008:486) eller konkurrensskadeavgift enligt konkurrenslagen (2008:579).

Beträffande avgiftsramen för sanktionsavgiften (avsnitt 6.3.3) föreslår promemorian att sanktionsavgiften ska fastställas till lägst 5 000 kr och högst 5 miljoner kronor (5 § i kompletteringslagen²). Det kan noteras att beloppsgränsen för marknadsstörningsavgift år 2016 höjdes till lägst 10 000 och högst 10 miljoner kr; i lagstiftningsarbetet framhölls att den tidigare beloppsgränsen om lägst 5 000 kr och högst 5 miljoner kronor då hade kvarstått oförändrad i drygt 20 år. Avsikten efter ändringen var enligt förarbetena att även fortsättningsvis möjliggöra fastställande av marknadsstörningsavgift inom ramen för ett större intervall, där lämplig hänsyn kan tas till det aktuella företagens storlek. Även i detta fall gäller att avgiften inte får överstiga tio procent av näringsidkarens årsomsättning (se prop. 2015/16:168 s. 29). Mot den bakgrunden anser SFIR att liknande avgiftsramar ska gälla för sanktionsavgifter enligt geoblockeringsförordningen.

Detta svar har kommunicerats till SFIR:s styrelse för synpunkter och behandlats på föreningens styrelsemöte den 26 augusti 2018. Det har beretts av en arbetsgrupp bestående av advokat Tobias Kempas, jur. dr. Lydia Lundstedt, jur. kand. David Ramsjö och jur. kand. Mattias Rättzén. Det expedieras av föreningens sekreterare, David Ramsjö.

Stockholm den 31 augusti 2018

Marianne Levin
Prof. jur. dr, fil. dr *h.c.*
Ordförande SFIR

David Ramsjö
jur. kand.
Sekreterare SFIR

---

² Promemorians förslag till lag med kompletterande bestämmelser till EU:s förordning om åtgärder mot omotiverad geoblockering och andra former av diskriminering.